

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ: ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Ігор Володимирович ШВЕДЧЕНКО,

*аспірант відділу аспірантури
(ад'юнктури) і докторантури
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Корупція є однією з найсерйозніших проблем сучасних суспільств, яка підриває економічний розвиток, знижує рівень довіри до державних інституцій і створює перешкоди для ефективного управління. У зв'язку з цим держави зосереджують увагу на впровадженні механізмів, які сприяють прозорості, підзвітності та запобіганню корупційним проявам. Одним із ключових інструментів у цій сфері є адміністративні процедури, які забезпечують структурований порядок дій органів влади.

Адміністративні процедури виступають важливим інструментом у запобіганні корупції, оскільки вони створюють чітку нормативну базу, яка регулює діяльність державних органів. Це забезпечує прозорість, передбачуваність та об'єктивність у прийнятті рішень[1]. Відсутність формалізованих процедур часто стає підґрунтям для корупційних зловживань, адже створює умови для свавілля та зловживання владою. Формалізація адміністративних дій сприяє створенню зрозумілих алгоритмів, які зменшують ризики виникнення корупційних практик.

Одним із ключових аспектів адміністративних процедур є забезпечення прозорості. Доступність інформації щодо дій органів влади дозволяє громадянам, громадським організаціям і журналістам здійснювати контроль над ухваленням рішень[2]. Прозорість також сприяє підвищенню довіри до державних інституцій, адже громадськість отримує можливість спостерігати за процесами, що раніше залишалися прихованими. Такий підхід унеможливає несанкціоновані дії з боку посадових осіб. Ще одним важливим елементом є підзвітність. Державні службовці зобов'язані пояснювати свої дії та мотиви, що стоять за прийнятими рішеннями. Це зменшує ризик суб'єктивності та забезпечує відповідальність за порушення норм. Підзвітність не лише формує професійну етику у посадових осіб, а й запобігає виникненню умов для прихованих дій, що мають корупційний характер[3].

Стандартизація адміністративних процесів є ще одним важливим компонентом. Уніфіковані правила та алгоритми мінімізують вплив людського фактора, адже встановлюють конкретні рамки для дій. Це знижує можливості для свавільного прийняття рішень і створює рівні умови для всіх суб'єктів, які взаємодіють із державними органами. Наприклад, стандартизація процедур у сфері державних закупівель

дозволяє уникнути ситуацій, коли рішення ухвалюються на користь окремих зацікавлених сторін[4]. Впровадження електронних сервісів також відіграє вирішальну роль у боротьбі з корупцією. Автоматизація процесів зменшує контакт між посадовими особами та громадянами, що значно знижує ризик зловживань. Крім того, електронні платформи забезпечують збереження прозорості та доступу до інформації в режимі реального часу. Наприклад, у країнах Європейського Союзу значна частина адміністративних послуг надається через цифрові системи, що усуває можливості для корупційного впливу з боку окремих посадовців. Досвід країн ЄС демонструє, що адміністративні процедури можуть бути потужним засобом зменшення корупційних ризиків. Європейська практика передбачає обов'язкове встановлення механізмів оскарження рішень, що забезпечує громадянам можливість відновлення справедливості у випадках порушень. До того ж законодавство ЄС зобов'язує країни-члени забезпечувати прозорість адміністративних процесів на всіх рівнях державного управління.

На наше переконання, адміністративні процедури створюють фундамент для зменшення корупційних проявів через впровадження чітких правил, прозорості, підзвітності та автоматизації. Цей підхід є основою ефективного управління та формує сприятливі умови для розвитку демократичного суспільства.

Адміністративні процедури в Україні перебувають на етапі поступового розвитку, однак їх ефективність значною мірою обмежується низкою структурних і практичних недоліків. Законодавчі ініціативи, такі як Закон України "Про адміністративні послуги", заклали основи для створення системи прозорого управління. Проте їх імплементація часто супроводжується значними труднощами. Однією з головних проблем є недостатній рівень прозорості. Попри запровадження відкритих даних, багато процедур залишаються складними для моніторингу та контролю з боку громадськості. Це створює середовище для маніпуляцій і обмежує доступ до інформації, необхідної для запобігання корупційним практикам. Ще однією суттєвою проблемою в Україні є низький рівень цифровізації адміністративних процесів. Незважаючи на певний прогрес, автоматизація державних послуг не є послідовною, що дозволяє людському фактору продовжувати відігравати вагомий роль у прийнятті рішень[5]. Це значно підвищує ризик корупції, оскільки відсутність технологічних рішень сприяє створенню умов для несанкціонованого впливу на процеси. Крім того, недостатня відповідальність посадових осіб за порушення процедур є серйозним бар'єром для впровадження ефективного регулювання[6]. Відсутність жорстких механізмів притягнення до відповідальності створює сприятливий ґрунт для безкарності у випадках корупційних дій.

На відміну від України, країни Європейського Союзу демонструють високу ефективність у регулюванні адміністративних процедур завдяки гармонізованим підходам. Одним із головних аспектів є уніфікованість стандартів, що забезпечує однакові правила і процедури для всіх країн-

членів. Така система дозволяє уникнути відмінностей у практиках і створює прозоре середовище для ухвалення рішень. Регулювання адміністративних процесів у ЄС спирається на принципи відкритості, чітких строків виконання процедур та мінімізації бюрократичних перешкод. Цифрові технології займають центральне місце у регулюванні адміністративних процедур у країнах ЄС. Автоматизовані платформи забезпечують доступ до широкого спектра послуг без необхідності фізичного контакту з представниками органів влади[7]. Такий підхід значно знижує ризик корупційного втручання, оскільки усуває можливість особистих домовленостей або маніпуляцій. Крім того, у багатьох країнах-членах ЄС створено спеціалізовані антикорупційні органи, які здійснюють моніторинг і контроль за дотриманням адміністративних процедур. Ці інституції мають широкі повноваження і є важливим елементом інституційної спроможності у боротьбі з корупцією. Україна поступово адаптує свої практики до європейських стандартів у межах Угоди про асоціацію з ЄС[8]. Одним із найбільш успішних прикладів є створення порталу "Дія", який представляє собою сучасний цифровий інструмент для надання адміністративних послуг. Цей портал дозволяє громадянам отримувати послуги онлайн, мінімізуючи фізичну взаємодію з посадовими особами. Незважаючи на ці досягнення, для України важливо продовжувати роботу над розширенням автоматизації, забезпеченням прозорості процедур та підвищенням відповідальності посадових осіб.

На нашу думку, досвід ЄС підтверджує, що системне регулювання адміністративних процедур може стати потужним інструментом у боротьбі з корупцією. Для України важливо не лише запроваджувати окремі ініціативи, а й формувати цілісну систему, яка базуватиметься на принципах прозорості, стандартизації та цифровізації. Інтеграція найкращих європейських практик дозволить створити сприятливі умови для зміцнення державного управління та зниження корупційних ризиків.

Отже, адміністративні процедури є потужним інструментом у боротьбі з корупцією, адже вони забезпечують прозорість, підзвітність і стандартизацію процесів у роботі державних органів. Досвід ЄС демонструє, що ефективна реалізація адміністративних процедур потребує розвиненої нормативно-правової бази, впровадження цифрових технологій та забезпечення інституційної спроможності. Для України важливо продовжувати реформування адміністративних процедур, враховуючи найкращі європейські практики. Зокрема, особлива увага має приділятися автоматизації процесів, підвищенню прозорості рішень і зміцненню відповідальності посадових осіб. Таким чином, гармонізація українського законодавства з європейським сприятиме зменшенню корупційних ризиків і підвищенню довіри громадян до державних інституцій.

Список використаних джерел

1. Артеменко О.В. Прозорість та підзвітність як основа запобігання корупції в адміністративних процедурах. Юридична наука: сучасні тенденції та перспективи розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: КНУ, 2021. С. 34-39.
2. Бойко І.А. Вплив цифровізації на ефективність адміністративних процедур у боротьбі з корупцією. Інформаційне право та цифрові технології: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару. Львів: ЛНУ, 2022. С. 58-65.
3. Коваленко П.М. Роль європейських стандартів у вдосконаленні адміністративних процедур України. Вісник Академії управління МВС. 2020. № 4. С. 45-51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0930>.
4. Мельник Т.О. Адміністративні послуги як інструмент мінімізації корупційних ризиків: досвід ЄС. Державне управління та місцеве самоврядування. 2023. № 3 (72). С. 23-30.
5. Суховій Л.В. Гармонізація адміністративних процедур України з правом Європейського Союзу. Європейські перспективи. 2021. № 5. С. 76-82. DOI: <https://doi.org/10.32837/ep.v5>.
6. Чорний В.С. Використання електронних послуг у запобіганні корупції: українські реалії та європейський досвід. Адміністративне право і процес. 2022. № 6. С. 98-104.
7. Шевченко І.М. Порівняльний аналіз адміністративних процедур у контексті антикорупційної політики України та ЄС. Право України. 2023. № 7. С. 17-23. DOI: <https://doi.org/10.33445/pu.2023.7.2>.
8. Юрченко Р.В. Стандартизація адміністративних процедур як фактор зниження корупційних проявів. Актуальні проблеми права і державного управління. 2020. № 9. С. 112-118.